

Sygn. akt

III AUa 134/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocylowska
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera SSA Mirosław Szwagierczak (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Maria Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **10 czerwca 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **S. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **28 listopada 2014 r.** sygn. akt **IV U 2373/14**

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzjami z dnia 16.09.2014 r., a następnie kolejną z dnia 07.10.2015 r. odmówił S. S. prawa do emerytury uznając, iż nie spełnia on wymogów do uzyskania dochodzonego świadczenia.

Zakład nie uznał zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w K.od 10.02.1972 r. do 30.06.1994 r. jako okresów pracy w szczególnych warunkach podnosząc, że brak jest dowodów potwierdzających powyższe w niewątpliwy sposób.

S. S. złożył odwołanie od decyzji ZUS podnosząc, że stanowisko w niej zawarte jest wysoce krzywdzące. Zarzucił błędne ustalenie i uznanie, że nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Wskazał dalej, że wykonywał prace remontowe w przemyśle ciężkim i chemicznym, remonty pieców przemysłowych, waniów szklarskich, prace na wysokościach przy remontach kominów i chłodni.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. domagał się jego oddalenia.

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał S. S. prawo do emerytury poczynając od dnia 10 września 2014 r. oraz ustalił brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł na następujących ustaleniach oraz wpływających z nich wnioskach:

Wnioskodawca S. S. pracę w (...) podjął od 10 lutego 1972 r. Powierzono mu stanowisko monter – spawacza. Wnioskodawca był delegowany głównie do prac na teren różnych hut. Pracował m.in. w (...) Kraków, (...) K., (...) S., w J., (...), w (...).

Prace wnioskodawcy polegały na remoncie pieców przemysłowych. Dokonywał demontażu urządzeń celem ich wymiany. Palnikami gazowymi wycinano przepalane elementy, następnie wstawiano nowy element przy wykorzystaniu procesu spawania.

Te czynności wykonywał wnioskodawca, który posiadał odpowiednie uprawnienia spawacza. Prace remontowe pieców często wykonywano w gorących piecach, praca mogła odbywać się tylko przez 20 minut nieprzerwanie, potem należało opuścić piec ze względu na szkodliwe warunki tj. opary gazów, pyły azbestowe i wysoką temperaturę.

S. S. zajmował się również pracami przy budowie i remontach kominów przemysłowych, np. remont kominu S.M.. Wykonywano tam wymianę rurociągu w kominie na wysokości 150 m. Budował też komin w N.i w J.w (...). Praca przy kominach odbywała się na wysokości, wysokość kominów od 100- 250 m. Podczas prac na kominach wnioskodawca wykonywał prace spawalnicze, np. przy wymianie i montażu balustrad i podestów metalowych na kominach na wysokości 100- 250 m.

W trakcie pozostawania w stosunku pracy w K.(...) wnioskodawca był kierowany do prac za granicami kraju. Prace eksportowe wykonywane przez wnioskodawcę były następujące: - na budowie w K.w charakterze monter okresie od 19.08.1985 r. do 31.12.1986 r., po wykorzystaniu urlopu podjął pracę w macierzystym zakładzie w dniu 02.02.1987 r. (łącznie 1 rok, 8 miesięcy i 21 dni); - na budowie w (...) w S. na stanowisku pomocnika od 01.03.1989 r. do 30.09.1989 r., po wykorzystaniu urlopu pracę w macierzystym zakładzie podjął od 06.11.1989 r. (łącznie 8 miesięcy i 6 dni); - na budowie w RFN w charakterze pomoc murarza od 21.09.1991r. do 16.10. 1992r. do pracy powraca z datą 19.10.1992 r. (łącznie 1 rok i 28 dni). Łączny okres przerwy w pracy w macierzystym zakładzie w związku z pracami wnioskodawcy na kontraktach zagranicznych wyniósł 3 lata, 5 miesięcy i 25 dni.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie budzą wątpliwości zeznania świadków A. B. i M. S., którzy pracowali razem z wnioskodawcą i bezspornie posiadają wiedzę o tym czym się zajmował, jakiego rodzaju czynności wówczas wykonywał.

Sąd dał również wiarę zebranych w sprawie dokumentom, których treść i forma nie budziły wątpliwości.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w pełni – w ocenie Sadu I instancji - daje podstawę do uznania wskazanego okresu za czas zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca w K. (...) wykonywał : prace oczyszczania i naprawy cystern po produktach toksycznych i żrących (remont cystern do przewozu płynnej siarki) -wymienione w Dziale IV poz. 39 załącznika do w/w rozporządzenia z 07.02.1983 r.; prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości oraz remont i budowa kominów przemysłowych (wykonywał prace remontowe i budowlane kominów o wysokości od 100 do 250 m.) - wymienione

w Dziale V poz. 2 i 5; prace przy naprawie na gorąco pieców przemysłowych i towarzyszące temu stale prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym (Dział XIV poz. 10 i 12). Sąd podkreśla, że wnioskodawca pracował w stałym narażeniu na działanie substancji toksycznych takich jak azbest, opary kwasu siarkowego, duże stężenia dwutlenku węgla i przy wysokich temperaturach.

Czynności te były to główne obowiązki S. S. wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy, a często nawet ponad obowiązujący wymiar – podkreśla Sąd w swym uzasadnieniu.

I konkluduje; uwzględniając powyższe ustalenia zasadnym jest stwierdzenie, iż wnioskodawca przez co najmniej 15 wymaganych przepisami lat wykonywał prace w warunkach szczególnych. Powyższego nie zmienia także fakt, iż przez łączny okres 3 lat, 5 miesięcy i 25 dni wnioskodawca wykonywał prace poza granicami kraju, na tzw. kontraktach. Wziąwszy bowiem pod uwagę, iż pełny staż sporny to 22 lata 2 miesiące i 27 dni, to nawet po odjęciu okresu ponad 3 lat pozostanie nadal okres znacznie przeważający 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Dodatkowo ten okres zwiększa okres pracy uznanej przez ZUS tj. 4 lata, 3 miesiące i 28 dni. Łącznie więc S. S. legitymuje się nadal ponad 22 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, co oznacza, zaistnienie spornej przesłanki niezbędnej do przyznania emerytury z art. 184 ustawy emerytalnej.

Skutkiem uprzedniego Sąd Okręgowy Sad Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie uwzględnił odwołanie i stosownie do art. 58 i 184 e. i r. oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od miesiąca złożenia wniosku i uzyskania stosownego wieku tj. od września 2014 r. stwierdzając jednocześnie brak odpowiedzialności ZUS z art. 118 e. i r.

W apelacji od powyższego wyroku organ rentowy wniósł o jego zmianę i oddalenie odwołania, zarzucając naruszenie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, poprzez przyjęcie, że wnioskodawca posiada 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach i przyznanie emerytury, pomimo, że nie wykazał, że praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż prace wykonywał w obrębie trzech różnych działów.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji.

Rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne sprawy są niekwestionowane przez apelującego, a Sąd II instancji w całości podziela ustalenia pierwszoinstancyjne i przyjmuje za własne.

Poza sporem pozostaje też, że na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca S. S. wykazał ponad 26 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Apelacja zasadza się na zarzucie, iż Sąd I instancji „uwzględnił do pracy w szczególnych warunkach pracę wnioskodawcy, którą wykonywał w trybie trzech różnych rodzajów tj. w obrębie różnych działów wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.”

Odnosząc się do istoty zarzutu apelacyjnego trzeba na wstępie zauważyć, że kwalifikację danej pracy jako pracy w szczególnych warunkach winno poprzedzić przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży. Konieczny jest bowiem bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2010 r. – II UK 21/10, czy z 19 maja 2011 r. – III UK 174/10). Przede wszystkim trzeba jednak pamiętać, iż dla oceny, czy pracownik pracował w warunkach szczególnych, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzony mu pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 14.09.2007 r. – III UK 66/07, 19.09.2007 r. – III UK 38/07, 6.12.2007 r. – III UK 66/07 czy z 22.01.2008 r. – I UK 210/07).

Kwalifikując prace S. S. jako pracę w warunkach szczególnych należało nadto mieć na uwadze:

- po pierwsze; że sporne zatrudnienie wykonywał jako pracę stałą i w pełnym wymiarze czasu pracy,
- po drugie; iż pracę wykonywał w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie A (stanowiącym załącznik do rozporządzenia),
- po trzecie; pracodawca wnioskodawcy tj. K. (...)w K.wyrealizował budowy na zlecenia firm z różnych branż przemysłowych, a więc z natury rzeczy były to budowy o różnych parametrach szkodliwości wykonywanych tam prac technologicznych(w zależności od charakteru oraz potrzeb firmy zlecającej budowę) przez pracowników K.P.B.P.P. O charakterze prac wykonywanych na konkretnej budowie decydowała więc jej specyfika technologiczno – branżowa. I tak np. w trakcie skierowania go do pracy w S.wnioskodawca zajmował się remontem cystern do przewozu siarki płynnej. Cysterny trzeba było rozebrać, wyciąć przy pomocy palnika gazowego zasiarczony płaszcz stalowy, a następnie za pomocą spawania wmontować nowy płaszcz. Pracował tam jako spawacz. Wnioskodawca wykonywał też prace na zakładach produkcji kwasu siarkowego. Remontował piece do spalania siarki i kotły grzewcze. Demontował elementy oprzyrządowania, przy pomocy palników gazowych, a następnie spawał nowe elementy, przy czym, wszystko odbywało się w warunkach zasiarczenia, emisji SO₂, kwasu siarkowego. Praca odbywała się w kontakcie z toksycznymi i żrącymi substancjami. Pracownicy otrzymywali ubranie kwasoodporne, był brak pochłaniaczy i masek.

Wnioskodawca w ramach zatrudnienia w (...)wykonywał też prace w(...) gdzie remontował piece do granulacji fosforatu . Praca odbywała się w kontakcie z substancjami toksycznymi i żrącymi np. superfosfat chemiczny - środek do nawożenia jest on substancją żrącą.

Wykonując swe obowiązki w (...) w S.zajmował się regeneracją pieców do wytopu szkła. Wykuwało się w piecu zastygłe szkło, wykonywano remonty wanień do produkcji szkła, część prac była na gorąco. Podstawą w tych pracach było wycinanie palnikami gazowymi i spawanie. Przy pracach występowała obecność substancji toksycznych - soda kaustyczna, duże ilości gazów, duże skupienie dwutlenku węgla, metan.

Przy wszystkich pracach występowały pyły azbestu – wszystkie urządzenia przy których pracował wnioskodawca zawierały płyty i sznury azbestowe.

S. S.zajmował się również pracami przy budowie i remontach kominów przemysłowe, np. remont komina S.M.. Wykonywano tam wymianę rurociągu w kominie na wysokości 150 m. Budował też komin w N.i w J. w (...). Praca przy kominach odbywała się na wysokości, wysokość kominów od 100- 250 m. Podczas prac na kominach wnioskodawca wykonywał prace spawalnicze, np. przy wymianie i montażu balustrad i podestów metalowych na kominach na wysokości 100- 250 m .

Na kolejnym obiekcie w O. zajmował się remontem pieców elektrycznych do wytopu stali. Wchodził do gorącego pieca, występowały tam substancje toksyczne tj. pyły szamotu i magnezytów, krzemionki .

W trakcie pozostawania w stosunku pracy w(...)wnioskodawca był kierowany do prac za granicami kraju. Prace eksportowe wykonywane przez wnioskodawcę były następujące: - na budowie w K.w charakterze monter okresie od 19.08.1985 r. do 31.12.1986 r., po wykorzystaniu urlopu podjął pracę w macierzystym zakładzie w dniu 02.02.1987r. (łącznie 1 rok, 8 miesięcy i 21 dni); - na budowie w (...)w S. na stanowisku pomocnika od 01.03.1989 r. do 30.09.1989 r., po wykorzystaniu urlopu pracę w macierzystym zakładzie podjął od 06.11.1989 r. (łącznie 8 miesięcy i 6 dni); - na budowie w RFN w charakterze pomoc murarza od 21.09.1991 r. do 16.10. 1992 r. do pracy powraca z datą 19.10.1992 r. (łącznie 1 rok i 28 dni). Łączny okres przerwy w pracy w macierzystym zakładzie w związku z pracami wnioskodawcy na kontraktach zagranicznych wyniósł 3 lata , 5 miesięcy i 25 dni.

Wszystkie w/w prace łączy jedna cecha wspólna: oddziaływanie szkodliwe na organizm człowieka, przez cały okres dobowej miary czasu pracy, w związku z wykonywaniem pracy (w procesie technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki) na budowie realizowanej przez (...).

Mobilny charakter usług budowlanych świadczonych przez (...) w pełni uzasadnia treść wystawionych wnioskodawcy świadectw pracy w warunkach szczególnych –wykazujących pracę w różnych działach. Wskazane stanowisko monter – spawacz urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokości odpowiada stanowisku z wykazu resortowego zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. – wymienionego w wykazie A dział V, poz. 5 pkt 1. Stanowisko monter urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokości powołane jest w dziale V, poz. 5 pkt 1, natomiast stanowisko spawacz powołane jest w dziale XIV tego zarządzenia.

Inaczej mówiąc; funkcjonowanie zakładu pracy zatrudniającego ubezpieczonego S. S. w resorcie budownictwa nie wyklucza tu możliwości zakwalifikowania jego pracy, jako pracy w warunkach szczególnych, na stanowisku wymienionym w dziale IV (chemia) wykazu (załącznika do rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.2013 r.).

Poza sporem jest przy tym, że pracodawca ubezpieczonego, podległy Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, wykonywał zlecone zadania w resortach podlegających innemu ministrowi.

Odesłanie w art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej do przepisów rozporządzenia Rady ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.) oznacza - zdaniem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie – że znaczenie prawne ma tylko regulacja dotycząca rodzajów prac i stanowisk oraz warunków zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a nie działy branżowe gospodarki (patrz odpowiednio: wyrok Sądu Najwyższego z 18.12./2013 r. – I UK 327/13 czy też uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 25.03.2014 r. – I UK 337/13 i z 6.02.2014 r. – I UK 314/13) – bowiem na czynniki szkodliwe narażona jest, w danym procesie technologicznym właściwym dla tego działu gospodarki, li tylko praca na konkretnym stanowisku.

Sąd Okręgowy zatem prawidłowo samodzielnie, w oparciu o całokształt dowodów – nie przekraczając przy tym uprawnień z art. 233 kpc - ustalił okoliczności pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze przedstawioną ocenę prawną, na podstawie art. 385 kpc, Sąd Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego.

ZARZĄDZENIE

- odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć ZUS O/R. - pełnomocnikowi r. pr. A. N..